

خودپنداره تا خلاقیت

رحمان برون

فروغ منصوری

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه)

کاشف‌نظم

۱۴۰۰

سرشناسه برون، رحمان، ۱۳۶۰-
 عنوان و نام پدیدآور خودپنداره تا خلاقیت // رحمان برون - فروغ منصوری
 مشخصات نشر اصفهان: کاشف علم، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری ۱۱۲.
 شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۹۰-۹۶-۵
 وضعیت فهرست نویسی فیبا
 یادداشت کتابنامه: ص. ۸۳-۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع خلاقیت
 Creative ability
 شخصیت
 Personality
 عزت نفس
 Self-esteem
 شابک افزوده: منصوری، فروغ: ۱۳۵۶
 رده بندی نسخه BFF۰۸
 رده بندی دیویی ۳۷۰/۱۵
 شماره کتابشناسی ملی ۱۷۰۸۴۴۹

خودپنداره تا خلاقیت

رحمان برون - فروغ منصوری

نشر کاشف علم

۱۰۰۰ نسخه

شمارگان:

اول - زمستان ۱۴۰۰

نوبت چاپ:

۹۶-۵ - ۹۶۹۰-۷۶۹۰-۶۲۲-۹۷۸

شابک:

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۷۲۳۲۵۸

www. kashefelm. ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: خودپنداره
۱۵	خود(سلف)
۱۹	تعریف پندار
۱۹	تعریف خودپنداره
۲۴	تاریخچه خودپنداره
۲۷	تفاوت خودپنداره با مفاهیم مشابه
۳۰	شکل‌گیری خودپنداره
۳۳	فصل دوم: دیدگاه‌های نظری در مورد خود و خودپنداره
۳۵	نظریه‌ی راجرز
۳۸	نظریه‌ی مازلو
۳۸	نظریه‌ی آدلر
۳۹	نظریه‌ی کوپراسمیت
۴۰	نظریه‌ی آلپورت
۴۱	عناصر خودپنداره
۴۲	انواع خودپنداره
۴۲	انواع خود پنداره از نظر ویلیام جیمز
۴۵	انواع خودپنداره از نظر پرو و همکاران (۲۰۰۳)
۴۷	انواع خودپنداره از نظر بایرن، شاولسون و مارش
۴۸	انواع خودپنداره از نظر ساراسوت
۵۱	اهمیت خودپنداره در پیشرفت تحصیلی و عملکرد
۵۳	راهکارهای افزایش خودپنداره مثبت در دانش‌آموزان
۵۵	فصل سوم: خلاقیت
۵۹	تعریف خلاقیت

۶۲	تعاریف خلاقیت از دیدگاه اجتماعی
۶۲	تفاوت خلاقیت و نوآوری
۶۳	مؤلفه‌های خلاقیت
۶۴	ویژگی‌های افراد خلاق

۶۷	فصل چهارم: عوامل موثر بر خلاقیت
۶۹	عوامل بازدارنده خلاقیت
۷۰	عوامل فردی
۷۳	عوامل پیش‌برنده خلاقیت
۷۳	عوامل فردی
۷۴	عوامل پیرامونی
۷۵	حمایت از اندیشه‌های خلاق
۷۵	فرایند خلاقیت
۸۱	عوامل توسعه خلاقیت
۸۱	عوامل فردی
۸۳	عوامل محیطی
۸۴	فنون توسعه خلاقیت
۸۶	موانع خلاقیت
۸۶	عوامل فردی
۸۸	عوامل محیطی
۹۰	ویژگی‌های افراد خلاق

۹۵	فصل پنجم: نظریه‌های خلاقیت
۹۷	نظریه کهن
۹۸	نظریه تداعی گرایي و رفتارگرایی
۹۹	نظریه انسانگرایی
۹۹	نظریه شناخت گرایي
۱۰۰	نظریه گشالت
۱۰۱	نظریه اسکاتل
۱۰۱	نظریه گیلفورد
۱۰۲	نظریه تورنس
۱۰۲	نظریه آمابیل
۱۰۳	نظریه عصب شناختی

۱۰۵	منابع و مأخذ
-----	--------------

مقدمه

شکی نیست که یکی از هدف عالی آموزش و پرورش در تمامی سطوح تحصیلی توجه به خلاقیت^۱ است.^۲ به عبارتی هدف اصلی و دغدغه اساسی نظام تعلیم و تربیت، پرورش آموزش‌های خلاق به دانش‌آموزان و شناسایی مبانی خلاقیت و استفاده کاربردی آن است.^۳ اهمیت توجه به خلاقیت در مطالعات به دلیل کاردهای زیر این متغیر است خلاقیت سبب رغبت و انگیزش و پیشرفت تحصیلی بیشتر فراگیران می‌شود.^۴ خلاقیت عامل تعامل بین امنیت روانی و آزادی فراگیران با ریسک‌پذیری آنان است. خلاقیت یک عامل مهم در موفقیت است.^۵ برای خلاقیت تعاریف متعددی انجام شده است. نیمن^۶ (۲۰۰۷) ایده‌ها و عقایدی که عملیاتی می‌شوند را خلاقیت می‌داند و آن عقایدی را که به واقعیت نپیوندند خیال‌پردازی می‌داند. استبرگ^۷ (۲۰۰۱) خلاقیت را توانایی آفرینش اندیشه‌های نو در سطح عالی می‌داند که آمیزه‌هایی از توان‌آوری، انعطاف‌پذیری و حساسیت در برابر باورهای موجود است و به فرد این توانایی را می‌دهد که همراه با اندیشه منطقی و خردمندانه به یافته‌های دیگری بیانديشد تا دستاوردهای سودمند برای او و دیگران داشته باشد.^۸

1- creativity

۲- سیف، علی اکبر (۱۳۹۲) روان‌شناسی پرورشی، تهران، انتشارات آگاه

۳- درزی رامندی، هادی؛ یوسفی رامندی، فاطمه؛ دوزی زانندی، محمد (۱۳۹۸). تاثیر روش تدریس حل مساله بر افزایش خلاقیت، سال ۱۴، دوره دوم، شماره ۳۶، صص ۱۷۲-۱۶۳.

4- Yang H & Cheng H. (2009). Creative Self-efficacy and its Factors: An Empirical study of information system analysts and programmers. Computers in Human Behavior. 25 (2009) 429-438.

5- Henniksen, D. , and Mishra, P. (2013). Learning from creative teachers. Educational Leadership, 70 (5), 1-4.

6- Niman

7- Estenberg

۸- صابری دهکردی، افسانه؛ اسمعیلی کرانی، ریحانه؛ جزایری فارسانی (۱۳۹۸). تاثیر روش تدریس معکوس بر خلاقیت و انگیزش دانش‌آموزان پایه هشتم در درس کار و فناوری. سال اول شماره ۵ صص ۲۸-۱۴

در تعریف دیگر، خلاقیت یعنی یافتن راهکارهای تخیل آمیز و نوآورانه برای تک تک کارهایی که انجام می‌دهیم، یعنی نگاه کردن به همه چیز به چشم فرصتی برای به وجود آوردن چیزی که تاکنون وجود نداشته است، به امید بالابردن کل عالم هستی تعریف می‌شود.^۱

همچنین والاس^۲ (۱۹۲۶) فرآیند خلاقیت را شامل ۴ مرحله می‌داند که عبارتند از:

۱. آمادگی^۳: به معنای تحقیق و بررسی جمع آوری همه جانبه حقایق است.

۲. نهفتگی^۴: در آن اطلاعات گذشته و جدید بدون کوشش آگاهانه برای دست یابی به رهیافت با یکدیگر ترکیب می‌شوند.

۳. بصیرت^۵: مرحله ای است که فرد ایده یا رهیافت مساله را به طور ناگهانی به دست می‌آورد.

۴. تایید^۶: فرد آنچه را بدست آورده از اختراع، اکتشاف یا نظریه تازه مورد ارزیابی قرار می‌دهد و آن را از لحاظ منطقی ارزیابی می‌کند.^۷ گلفورد^۸ (۱۹۶۷) نیز چهار عنصر را برای خلاقیت برشمرده که ماهیتی آموزشی دارند.

سیالی^۹، انعطاف پذیری^{۱۰}، ابتکار^{۱۱} و بسط^{۱۲} عنصر سیالی به کمیت یا تعداد ایده ها، انعطاف پذیری به تنوع و گوناگونی ایده ها، ابتکار به منحصر به فرد بودن یا غیر معمولی بودن ایده‌ها و بسط به جزئیات ایده‌ها مربوط می‌شود. مرور تحقیقات خلاقیت نیز بیانگر آن است که خلاقیت در ترکیب عناصر اصلی خود (یعنی سیالی و ابتکار، انعطاف پذیری و بسط) آموزش افزایش یافته و بویژه توانایی ابتکار از جهش محسوسی برخوردار می‌شود.

۱- زارع، حسین؛ عبدالله زاده، حسن. (۱۳۹۱) مقیاسهای اندازه گیری در روانشناسی شناختی. تهران: نشر آریز.

2-. Vallace

3-. Preparation

4-. Incubation

5-. Illuminatio

6-. Verification

7- Runco, Albert, R. S. (2007). Theories of creativity. New burg park, C. A: sage

8-. Guilford

9-. Fluency

10-. Flexibility

11-. Originality

12-. spreading